

3/2021

XE1

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

ZAHRANIČNÍ POVÍDKY

Thoraiya Dyer
Generační propast

ČESKÉ POVÍDKY

Radoslav Kalaš
Fabrika na kraji války
Viktoría Laurent-Skrabalova
Yuralia
Věra Mertlíková
Dívčí kámen
Martin Lochman
Evakuační plán

PUBLICISTIKA

Matěj Svoboda
Další pokračování,
na která nedošlo

Cena: 95 Kč - 4 eura

9 771804 660004

g. zhot. 20.21

Nathan Hillstrom
Prostor příležitostí

Proběhla úspěšná
crowdfundingová akce
na záchranu našeho časopisu

Díky 642 podporovatelům
se vybralo 887 259 Kč

DĚKUJEME

za podporu a to nejen tu finanční,
ale i morální, kterou jste nám vyjádřili

XB1

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Obsah

Šéfredaktor

Vlado Riša
risa@casopisxb1.cz

Redaktoři

Martin Šust
sust@casopisxb1.cz
Hana Mudrová
mudrova11@seznam.cz
Františka Vrbenská
dis@email.cz
Saša Rusevský
marketing@casopisxb1.cz

Časopis XB 1 s.r.o.
Praha 15, Štěrboholská 44/15
PSČ 102 00
www.casopisxb1.cz

Tisk

tmv a. s.

Distribuce

společnosti holdingu PNS a. s.
prodejny firmy Relay

Předplatné

Časopis XB-1 s.r.o.
marketing@casopisxb1
SEND s.r.o.

Číslo vychází 5. 3. 2021
Cena 95 Kč (4 EURA)
© Casopis XB1 s.r.o.
ISSN 1804-6606
MK ČR E 19853

Přetisk a jakékoli šíření povoleno
jen se souhlasem vydavatele.
Titulní strana Martin Zhouf

Zahraniční SF

Thoraiya Dyer: Generační propast	3
Nathan Hillstrom: Prostor příležitostí	14

Domácí SF

Radoslav Kalaš: Fabrika na kraji války	28
Viktoria Laurent-Skrabalova: Yuralia	38
Věra Mertlíková: Dívčí kámen	43
Martin Lochman: Evakuační plán	58

Fantastická věda

Ještěr se zuby jako žiletky; Šikovnější než opice; Mor na Sibiři	62
--	----

Publicistika

Matěj Svoboda: Další pokračování, na která nedošlo	63
--	----

Filmfaroniáda

Slečna bestie; Za čarou; Hlasy; Anything for Jackson; Frčíme; O chloupěk; Půjčovna masa: Nové pouzdro; Klapka!	66
--	----

Vivisektor

Jiroušek, Martin (ed.): Fialoví ďábli;	
Kristýna Sněgoňová: Legie: Amanda;	
Thoraiya Dyer: Kanopie; Robert Poch: NYX;	
Z. Záveský, K. Heidingerová (eds.): Co číhá v temnotách;	
Terry Pratchett: Pračlověk, který cestoval časem;	
Akwaeke Emezi: Zřídlo; Jiří Sivok: Smrt bývá nehezká;	
Temi Oh: Sníš o druhé Zemi;	
Vojtěch Matocha: Prašina 3 – Bílá komnata; Zarov;	
Nové knihy	73

Děkujeme.

To, že jsme se ocitli ve vážných potížích, jste zjistili z mých úvodníků i dalšími cestami. Byla to třetí katastrofická situace v dějinách našeho časopisu a jsem přesvědčený, že si s těmi předchozími (pro připomenutí: ukončení vydávání Ikarie ze dne na den; konec podpory vzniklého XBéčka ze strany prvního zachránce) vůbec nemá co vyčítat.

Nebudu tady opakovat všechny důvody, díky nimž jsme se dostali do situace, kdy konec vydávání nebyl na obzoru, ale mnohem spíš na pořadu dne.

Jako prvním tedy chci poděkovat všem našim spolupracovníkům, kteří s námi vydrželi, i když jsme nebyli schopni prakticky rok dostát svým finančním závazkům.

Když jsme vyčerpali všechny možnosti, přišel Martin Šust s nápadem zkusit využít crowdfunding.

Saša dal dohromady všechny podklady a díky tomu jsme kampaň na Hithitu spustili. Přilíš jsem nevěřil v úspěch této akce. A když jsem navíc uviděl částku, která se měla vybrat, poklesl jsem na duchu úplně.

Takové peníze!

K mému velkému překvapení se vybrala. Z toho vyplývá, že splatíme dluhy a víceméně máme finance na letošní rok. Jen drobný příklad – přibýlo nám přes sto padesát předplatitelů. Vzhledem k tomu, že rozesílání je v naší režii (nepřicházíme o rabat, který si berou distributoři), máme z nich prakticky dvojnásobný příjem. Všem vám díky.

Ale nejde jen o peníze. Celý rok byl pro redakci i majitele nesmírně náročný po stránce psychické. A právě v tom směru byl crowdfunding obrovským přínosem. Velké množství přání a povzbuzujících vět, které nám potvrdily, že to, co děláme má smysl, nám všem velmi pomohlo. Abych citoval Sašu Rusevského: Vytáhl mě to z hrobu, do něhož jsem se už ukládal.

Proto děkujeme nejen za finanční pomoc, ale i za to, že za námi stojíte v tak těžké době.

Vlado Ríša a redakce

Comic-Con Prague 2021

Účast na Comic-Conu Prague 2021, který proběhne v termínu od 7. do 9. května 2021 v pražském O universu, potvrdili účast herci Neal McDonough, Edward James Olmos, Hugh Quarshie, Cara Buono, Christopher Lambert, Julian Glover, Neal McDonough, Crystal Reed a Sylvester McCoy. Z komiksových tvůrců pak Francesco Gerbino, R. M. Guéra, Petr Kopel, Jan Tatarka či Dan Černý, Jason Aaron a Francesco Gerbino.

Literární cena Karla Čapka má novou kategorii „ABB robotika“

Československý fandom a skupina ABB v České republice se dohodly na spolupráci v tradiční literární soutěži o Cenu Karla Čapka. Novinkou bude udělení zvláštní ceny ABB o nejlepší dílo s tematikou robotiky. ABB se prestižní literární cenu rozhodla podpořit v rámci série projektů k letošnímu výročí 100 let od vzniku slova robot. Zaměřeny jsou na podporu umění, literární tvorby, vzdělání a veřejnou debatu o roli nejvyspělejších technologií v našem životě.

O projektu ABB Robot 100 let s námi

Skupina ABB v České republice spustila podporu série projektů k výročí 100 let od vzniku slova robot. Zaměřeny jsou na podporu umění, literární tvorby, vzdělání a veřejnou debatu o roli nejvyspělejších technologií v našem životě.

Drama R.U.R. Karla Čapka totiž

dalo světu mnohem více než jen slovo robot, a proto i ABB, které je vývojářem a výrobcem sofistikovaných robotů, podporuje svými roboty, know-how i financemi široké spektrum aktivit. Je partnerem festivalu filmů pro děti ve Zlíně. Roboti ABB aktivně participují na tvorbě uměleckých děl ve veřejném prostoru. Federico Díaz s robotem letos dokončil pozoruhodnou plastiku na výdechu z tunelu Blanka na Praze 7 a další umělecké dílo opět s robotem ABB vytváří v rámci stavebního projektu na Bořislavce v Praze 6.

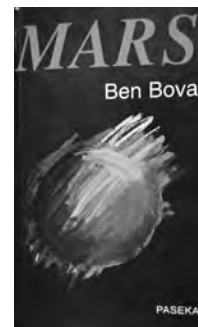
agentura Media:list

Benjamin W. Bova

(* 8. 11. 1932, – +29. 11. 2020)

Vyučoval sci-fi na Harvardu a přednášel v newyorském Haydenově planetáriu. Byl uznáván ve sci-fi komunitě jako autor, redaktor a vědec. Ben Bova byl prezidentem Science Fiction Writers of America a Národní vesmírné společnosti, napsal více než dvě stě odborných a beletristických děl, včetně více než sto sci-fi knih, z nichž některé vyšly i v češtině. Byl šestinásobným držitelem ceny Hugo Award a redaktorem časopisů Analog and Omni Magazine. Bova zemřel kvůli pneumonii související s COVIDem.

Generační propast

(GENERATION GAP)

Neděsí mě to, že nedosáhnu své trvalé výšky.

Děsím se rozhodnutí, která budu muset učinit jako Věž.

Přestala jsem růst ve správné výšce? Nastal správný čas pro novou generaci?

Dělám, co je nejlepší pro rodinu, jinak všichni zahyneme, až se *Kzkavea* přizženou nahoru na kopec a noži na otvírání ústřic podříznou hrdla našim psům?

Být Dítětem je snadné.

Ale jak mi říká nynější Věž, není to dost dobrý důvod pro to Dítětem zůstat. Musím jím zůstat, protože moje rodina, *Hapkui*, potřebuje, abych byla vyšší.

Choulím se u vstupu na Zelený kopec a natahuji si holínky. Jsou vyrobené z dobytčí kůže a i v tlumeném svitu nejmenšího z měsíců vidím, kde protivná štěňata překousala šlachy, kterými jsou sešité.

Štěňata jsou naštěstí zavřená v kotci a nemůžou mě prozradit svým ňafáním.

Plížím se ven na schůzku s *Fea*, Dítětem *Kzkavea*.

Kzkavea jsou možná úhlavními nepřáteli *Hapkui*, k jejich území však patří Ústřicové pláně.

A, u Božího oka v Její hlavě, já nedokážu ústřicím odolát.

Jediné, co chci, je jíst ústřice a zapomenout na to, že Dětství možná skončilo.

Fea to pochopí. Je stejně stará jako já. Víím to, protože když mi bylo osm a příliš pomalu mi rostly hrabací drápy, Věž mě vzala k hrobu svého oblíbeného psa, Tlučhuby.

Věž, která se mnou nikdy nemluví, alespoň ne laskavě.

Tehdy mi řekla, že Tlučhuba byl chytrý, věrný pes, přísný na dobytek. Jenže to ráno, kdy jsem se narodila, zatímco měla celá rodina práci v porodní místnosti, uteklo několik kusů dobytka z ohrady. Dostaly se na území *Kzkavea*.

Tlučhuba a ostatní psi se je snažili zahnat zpátky na Zelený kopec, *Kzkavea* ale všechny pozabíjely, jak psy, tak i dobytek. Zdechliny psů hodily přes hranici, maso zvířat si však nechaly. Proto jsem měla pomalý vstup do života. Proto mi ještě nenarostly drápy.

Věž přiznala, že *Kzkavea* jednaly tak paranoidně a až příliš ochranitelsky proto, že se blížil porod jejich Dítěte.

Přemýšlela jsem, jestli už Dítěti *Kzkavea* narostly drápy. Chtěla jsem vidět, jak vypadá. Představovala jsem si ji tak trochu jako psa, chlupatou a s tesáky. Tehdy jsem ještě neměla holínky, proto jsem přes žiletkovou trávu běžela na kraj bažiny bosky a úplně jsem si rozřezala chodidla. Než jsem mohla najít vchod do nějakého tunelu, objevila mě, jak sedím v rozsoše stromu, kleji a brečím a odháním mouchy, aby mi nesály krev.

Fea pohled na mě šokoval, protože jsem neměla ani chlupatý obličej, ani tesáky.

Vypadaly jsme skoro identicky.

Po našem prvním setkání se *Fea* své Věže opatrně zeptala na to, jak vypadají ostatní rodiny. Já se té své zeptat neodvážila. Prý jí řekla, že ve městech ženy rodí celé vrhy, jako psi nebo dobytek. Ne jako v teritoriích, kde Věž porodí Dítě, Dítě porodí nové Dítě, staré Dítě se stane Věží a tak dále.

Podle *Fea* pocházejí obě naše pokrevní linie z Podhůří, z *Kashwhzru*. Pošeptala mi, že kdybychom se tam vydaly, možná bychom zjistily, že jsme kdysi patřily ke stejné rodině.

Jenže jí hrabací drápy narostly, kdežto mně ne.

*Fea*iny drápy byly obrovské, jako drápy Věže, a na jejích malinkých rukách Dítěte vypadaly směšně. Místo abych žárlila, krutě jsem se jí vysmála. Hodila po mně blátem. Když se mi dostalo do oka a já vykřikla, vymyla mi ho slanou vodou. Pálilo to. Přinesla mi ústřice a poslala mě zpátky na hranici, aby naše rodiny nezjistily, že jsme spolu mluvily.

Ted' je mi dvanáct. Mám velké ruce s velkými drápy a na podrážky bot nalepené podkovy dobytka, aby z mých stop nikdo nemohl vyčíst, že jsem to já.

Neukradla jsem štěně s jedním černým uchem, abych ho ukázala *Fea*.

Fea pro mě neukradla ústřice.

Neposlouchala jsem tajně Vypravěčku *Kzkavea*, nehlatala její slova, nepředstavovala si rušné ulice *Kashwhzru* a nevřývala si do paměti ukradené verše.

Fea mi nezničila kožešiny tím, že po mně házela bláto, aby mě přesvědčila, ať se proti svému zdravému úsudku naučím plavat, a neukázala mi, jak snadnější je splývat ve slané vodě než v té sladké.

Běžím a na jazyku už cítím ústřice, málem proto povalím Stařenu, která dřepí s vykasanými sukněmi na okraji hnojště Zeleného kopce. Bílé vlasy jí v měsíčním světle září a ona chroptí jako dobytek při vrhu.

Budu tak chroptět i já, až budu rodit?

Stařena porodila už tak dávno, že ty roky ani nedokážu spočítat. Jakmile porodíš Dítě, další už mít nemůžeš a už ani víc nevyrosteš. Stařena si už pravděpodobně ani nepamatuje, jaké to bylo rodit. Pro Stařenu je všechno těžší, dokonce i kašnění.

Schovávám se za keřem, dokud neskončí. Se sukněmi stále vykasanými míří po pěšině k bystřině, která teče dolů ze Zeleného kopce. Ani nedutám, dokud si neumyje zadek studenou vodou. Čekám, dokud nespustí sukně a nezačne se pomalu šourat zpátky nahoru do svahu.

Nemusím se ptát, jestli budu jako Stařena vypadat stejně. S *Fea* jsme si možná podobné, moje předkyně a já jsme však dokonale identické. Až se ze mě stane Stařena, moje jméno bude zapomenuto stejně, jako je zapomenuto jméno nynější Stařeny. Dítě rodiny mě bude znát jenom jako Stařenu.

Fea mi říká jménem.

„Wipwai,“ ozve se ponuře ze stínu stromu setkání. „Podívej se na tohle.“

Je příliš velká tma. „*Fea*,“ řeknu, „vidím jen stříbrné kaluže.“

Vyjde ven a stoupne si ke mně bokem. Na její siluetě je něco špatně. Místo aby byla od hrudníku až k chodidlům rovná, má na sobě bouli.

„Co je to? Jsi nemocná?“

„To je břicho.“ Zatahá za moje vrstvy kožešin a kůže. „I ty ho máš.“

Na Zeleném kopci je chladněji než na Ústřicových pláních. *Hapkui* se oblékají do dobytčích kůží na znamení bohatství a hrdosti. Ne jako *Kzkavea*, kteří se zdobí jen šňůrami z perel a skořápek. Učily mě, že to reprezentuje nahotu a nevědomost, podle *Fea* to ale dokazuje nebojácnost a nezranitelnost.

Ještě než mě celou svleče, udělá se mi nevolno, neboť si uvědomím, že i já už celé týdny tloustnu a mám kvůli tomu narušenou rovnováhu. Jen v botách stojím plaše v měsíčním svitu v blátě a s žiletkovou trávou všude kolem.

„Dobytěk má břicha,“ řeknu se slzami na krajíčku. „Psi mají břicha. To už jsme Věže? Vybraly jsme si, aniž bychom si toho byly vědomy? Proč nemá břicho moje Věž?“

„Protože porodila tebe,“ řekne *Fea*. „Moje Věž ho taky nemá. Znamená to jen to, že jestli chceme, můžeme být Věžemi, *Wip-wai*. Až porodíme, naše břicha zmizí.“

„Chci, aby zmizelo hned teď,“ řeknu prudce a bez přemýšlení. Než to můžu zvážít, *Fea* mě chytí za ruce, rozzáří se a řekne: „Ano, i já přestanu růst. Bude to nejlepší pro moji rodinu. My nepotřebujeme být vysoké. Nemusíme pást dobytek ani ho chránit před predátory, my sbíráme ústřice.“

„Ústřice,“ zopakuji ztraceně. Potřebuji je. Jsem tu, abych zapomněla na své povinnosti, ona však mluví příliš rychle.

„Ústřice neutečou,“ pokračovala. „*Kzkavea* nepotřebují dlouhé nohy, jenom co nejvíc rukou, protože naše půda je tak velká. Vmáčknot do jednoho života deset generací je pro nás výhodnější než pět a takhle spolu budeme moci vládnout jako Věže, budeme spolu moci otevřeně mluvit...“

„Nejsem připravená být Věží,“ přeruším ji a vytrhnu své ruce z jejích. „Pořád jsem Dítě!“

Moje krev se bouří.

I když jsme v kontaktu už jako Děti, stále je to velký přestupek. Mluvit spolu jako Věže? Neslýchané. A brutální skutečnosti nemůžeme uniknout.

Je příští Věží *Kzkavea*. Příští vládkyní mých nepřátel.

Věž *Kzkavea* vydala rozkaz pozabíjet dobytek a psy *Hapkui* to ráno, kdy jsem se narodila. Věž *Kzkavea* nás nechala bezbranné vůči predátorům v den, kdy jsme byly nejzranitelnější.

Protože Věže rodí jen jednou.

Rodina má jedno Dítě.

Pokud Dítě zemře, pokrevní linie končí. Přeživší, nebo vítězové, pokud žádní přeživší nejsou, pošlou zprávu úřadům v *Kashwhzru*. Ty následně pošlou novou rodinu, aby se postarala o uprázdněné území.

Fea se tváří zmateně.

„Ale právě jsi řekla...“

„*Fea*, copak nechápeš? Jakmile se staneme Věžemi, už spolu nebudeme moci mluvit. *Hapkui* trestají zradu rodiny podříznutím hrdla. Dítě podříznout nemůžou, tím by skončila pokrevní linie, ale Věž za zradu zabít může. Hlavně takovou, která to neumí dobře s nožem.“

„Nestyď se za to, že nerada podřezáváš dobytek!“ zvolá *Fea*.

„Já se nestydím!“ zaječím lživě.

„Ale měla bys,“ ozve se ze stínů děsivý šepot.

Poznala jsem chladný sykavý hlas své Věže.

„Uteč, *Fea*!“ vykřiknu, než si vzpomenu, že Věž *Hapkui* má skoro dvakrát delší krok než *Fea*. „Do vody a plav!“ *Fea* se šplíchnutím skočí do velkého jezera. O několik kroků dál leží na hromádce můj oděv jako svlečená kůže zraje.

Věž neumí plavat.

Podřezává. Velí.

Nemůžu dovolit, aby zabila moji nejlepší kamarádku, třebaže *Fea*ina smrt se stane i mým cílem, až budu Věží.

Věž mě uhodí a já upadnu do žiletkové trávy.

„Obleč se, ty hlupačko,“ zasyčí. „Kvůli tobě mohlo být po nás!“

Vlhkou tuniku a plášť mám naruby, když si mě Věž přehodí přes rameno a dlouhým krokem se rozběhne domů. Je neúnavná. Ochable visím a nechávám téct své slzy. Měla jsem být loajálnější vůči rodině. Měla jsem být loajálnější vůči *Fea*. Měla jsem si dát ústřice, teď už je ale nikdy neochutnám.

Na hranicích se k Věži připojí její noví psi miláčci, *Trhač* a *Rváč*.

„Ti psi s tebou zůstanou odtěd napořád,“ poručí. „Jestli se pokusíš opustit Zelený kopec, zaženou tě zpátky stejně jako dobytek. Slyšíš mě, Dítě?“

„Ano, Věží,“ popotáhnu, i když uvnitř se bouřím. Naučím se používat nůž. Tak dobře, aby mě žádní vypelichaní psi nemohli zastavit! Nebo v sobě začnu růst Dítě. Do konce roku se stanu Věží a Věž se stane Dělnicí a já ji pak budu komandovat a taky ji dám hlídat psy!

Jenže nevím, jak psy vycvičit.

A s nožem to také neumím.

Jsem Dítě a moje rodina potřebuje, abych byla vyšší. Potřebuje, abych byla stejně vysoká jako Věž, která byla hrozbou pro *Fea*.

Potřebuje, abych byla vyšší než *Fea*.

Aby mě nikdy nemohla ohrozit.

* * *

Do konce roku porodí *Fea* dítě a stane se Věží.

Vím to, protože Věž a Dělnice vypustí ven psi smečku, kterou Dělnice tajně cvičila, aby dokázala vyčenichat *Fea* a roztrhat ji na kusy. Naše Dělnice nemůže mluvit. Když ještě byla Dítě, během útoku *Kzkavea* si ukousla jazyk. Jenže přežila a psi budou její pomstou.

Smečka se vyhrne z podzemního cvičiště. Čítá třicet kusů. Táhne se za ní pach psiho mléka, plesnivé hlíny a staré krve. Dělnice musela porazit opravdu hodně dobytka, aby nakrmila tak velkou smečku.

Psi jsou hubení.

Zjizvení.

Hladoví.

„Jak si můžete být jisté, že zmasakrují jenom Dítě *Kzkavea*?“ zeptá se nervózně *Stařena* a nakopne každého psa, který se k ní příliš přiblíží.

„Třicet psů,“ řekne Věž a obrátí oči ke mně. „Třicet setkání našeho neposlušného Dítěte s tím jejich, než jsem získala dost pachu na to, abych si tím mohla být jistá.“

„Ti psi se obrátí proti nám,“ varuje *Stařena*. Úkolem nejstarší členky rodiny je předkládat nejhorší možnosti. Vydávat se po nejtemnějších cestách.

„Jsou krásní,“ řekne *Jitřenka* a nechá si psy olizovat drobký z prstů. Je druhá nejstarší a má za úkol poukazovat na pozitiva. Prosvětlovat dům optimismem a teplem. „Měly bychom je prodat ve Výběžku a nedělat z nich zabijáky.“

ZAHRAŇIČNÍ SF

„Vím jistě, že nás nenapadnou,“ řekne Věž Stařeně.

Hvízdne na psy, pak otevře dveře.

Jeden po druhém mizí jejich dlouhé huňaté ocasy ve tmě.

Obvykle se Věže příliš bojí, než abych se odvážila otevřeně zpochybnit její rozhodnutí, jenže představa, že by psi roztrhali *Fea* a její Dítě na kusy, je příliš strašlivá, než abych mlčela.

„Proč se musíme navzájem zabíjet?“ zakřičím. „Proč nemůžeme být přátelé?“

„Ty nevíš proč?“ zeptá se Jitřenka něžně, když se nade mnou Věž vztyčí a chystá se mě udeřit.

„Ne,“ odpovím Jitřence a přikrčím se před Věží. „I když *Fea* a její Dítě zabijete, půda *Kzkavea* prostě připadne nové rodině. Novému nepříteli. No a co?“

„Je pravda, že pokud Dítě *Kzkavea* dnes v noci zemře, případnou Ústřicové pláň nové rodině,“ řekne Věž. „Jenže jak asi nová rodina podle tebe zjistí, kde leží hranice mezi Zeleným kopcem a Ústřicovými pláněmi?“

„Stojí to v mapě?“ nadhodím.

„Žádná mapa není!“ vyštěkne Věž.

„Hranice se přesouvají,“ doplní Jitřenka.

„Přesouvají?“ zopakuji hloupě.

„Hranice budou tam, kde určím,“ prohlásí Věž a zamává hrstí žiletkové trávy zbrocené krví. Krví, kterou jsem prolila, když jsem tehdy poprvé běžela žiletkovou trávou a nakonec brečela v koruně stromu setkání. „Strom, kde ses scházela s naší nepřítelkyní, patřival k našemu území, ne k jejich. Rostla tam sladká tráva, ne ta žiletková, a spásal ji dobytek. Sstřežili ji psi.“

„Nemožné,“ řeknu a civím na ni. „Ze Zeleného kopce ten strom není ani vidět. Tak velký kus půdy se nedá ubránit!“

Scvaknu zuby, když si uvědomím, co říkám.

„Správně.“ Nyní Věž drží v ruce něco jiného. Kůži štěněte s jedním černým uchem. Hodí mi ji k nohám. „Přece jenom se to dokážeš naučit. To je dobře.“

To štěně jsem odnesla ukázat *Fea*, která štěňata miluje. Já štěňata nemiluji, vím ale, že by se neměla zabíjet a stahovat z kůže jen pro získání pachu k vycvičení loveckých psů. Naplní mě nenávisť vůči Věži, jsem však bezmocná.

Ráno se vrátí jen jeden ze třiceti utajených psů Dělnice.

Čumák má promodralý a tlamu plnou pěny a shnilé ryby.

„Jed,“ zašeptá Jitřenka. „Počítaly s tím.“

„Měla jsi poslat nože v inteligentních rukách a ne snadno oklamatelné zuby,“ řekne Stařená.

Věž stojí vzpřímeně jako strom, do kterého uhodil blesk, vrhá dlouhý ranní stín na Zelený kopec a nic neříká. Já ale vím co říct.

„Nemůžeš poslat pět nožů proti deseti.“

Jestli se *Fea* narodilo zdravé Dítě, čítají *Kzkavea* dočasně jedenáct členů.

Jestli je *Fea* novou Věží *Kzkavea*.

Stydím se a zároveň cítím úlevu, protože ačkoli jsou teď v ještě větší přesile, ona je v bezpečí.

* * *

O dva roky později dojde v *Kashwhzru* k převratu, třebaže netuším, co to znamená.

Doslechnu se o tom na tržišti ve Výběžku, kde rodiny uzavírají obchody ve stínu plátěných střech roztažených nad ohradami

pro dobytek a klecemi pro psy. V dalších klecích jsou zavřené slepice a sokoli. Jsou tu koše plné ústřic, ryb a úhořů. Obchodnice si předávají zlato a hned na místě poráží a porcují dobytek nebo ho tlačí do vozů, aby ho dopravily do dalekého *Kashwhzru*, někde na západním obzoru, kde se malinkatý purpurový vrcholek dotýká planiny.

Během trhovních dnů není Dětem povolen do Výběžku vstup. Je to příliš nebezpečné.

Jenže Věžini psi, Trhač a Rváč, nebyli vycvičeni k tomu, aby mě nepouštěli na tržiště. Vědí jen to, že nesmím na Ústřicové pláň.

Sedím se zkříženými nohama pod převráceným košem, vyhlížím ven dírami pro úchop a jsem pyšná na svoji mazanost. Ale pak se někdo zadkem uvelebí na koši a uvězní mě pod ním.

Boží oko v Její hlavě, musí to být Věž. Jsem v pořádném maléru.

Avšak nohy, které se klátí přes okraj koše, jsou příliš krátké. Svalnaté nohy Věže, silné jako stromy, by dosáhly až na zem a ještě dál.

„Nech toho, *Fea*,“ zasyčím. „Slez z mého koše!“

Neodpoví a já jsem na dlouhý, děsivý okamžik přesvědčena o tom, že mě tu uvěznila proto, aby ukončila moji pokrevní linii. Věž měla pravdu. Jsem hlupačka a navíc poslední *Hapku*, což to dokazuje.

„Tvoji psi,“ zasyčí. „Jsou až moc nápadní!“

„Proč je nezabiješ?“ zeptám se s nadějí.

„Měla bych! Pokusili se zabít mě!“

„Tihle ne,“ řeknu, přesto sebou zahanbeně trhnu. „Řekla jsem jim, aby ty psy neposílaly, *Fea*, jenže nejsem Věž.“

„Já jo.“

„Jaké to je?“ Ještě nemůžu být Věží, ale možná by pro mě *Fea* měla nějakou dobrou radu.

„Těžká dřina. Musím se toho hodně naučit, Wipwai. Stěnu mezi mnou a tím, co potřebuji vědět, tvoří tolik drobných detailů. Musím znát sladkou vodu a slanou vodu stejně intimně, jako by patřily k rodině. Bojím se, že Učitelka a Vypravěčka zemrou dřív, než se naučím, jak být dobrou Věží.“

Potají se ušklibnu. Moje rodina nemá Učitelku ani Vypravěčku. Tyto role jsou luxus, který si malá rodina nemůže dovořit.

„Vyprávěly ti Učitelka nebo Vypravěčka o převratu?“

„Ach, ano,“ rozplývá se *Fea*. „Věříš tomu?“

Zaváhám.

„Nechápu to,“ přiznám tiše. „Co to znamená?“

Tentokrát zaváhá *Fea*.

„Znamená to, že nesmíme útočit na jiné rodiny,“ řekne nakonec. „Ne dokud nepoznáme nové vládkyně *Kashwhzru*. Co když budou jiné než ty staré? Co když změní pravidla?“

„Jaká byla ta stará?“ zeptám se, jenže dírami v koši nečekaně pronikne ostré denní světlo.

Fea je pryč.

Možná mi řekla pravdu, protože chtěla, abych věděla, že mi z její strany nic nehrozí.

Možná chtěla, abych přestala být obezřetná.

Nenávidím, že je Věží.

A myslím na její Dítě. Vyrostě samo na Ústřicových pláních a nebude mít žádné jiné Dítě, se kterým by mohlo mluvit. Po-

plácám se po břiše, je ale příliš brzy. Ano, *Fea* se může procházet po Výběžku a obchodovat a nemusí se schovávat pod pitomým košem. Ano, má Vypravěčku a Učitelku, které ji vzdělávají. Jenže já se můžu učit od Jitřenky a od Stařeny a udělám to ještě dřív, než se stanu Věží, ne potom, aby má rozhodnutí byla lepší než ta *Feaina*.

Boží oko v Její hlavě, ať už se mě *Fea* snaží oklamat nebo ne, poznám Zelený kopec, jeho pramen, dobytek a psy stejně intimně, jako by patřili k rodině, a budu připravená na všechno, co *Kzkavea* plánují, převrat nepřevrat.

Trhač a Rváč málem překotí koš. Každou vteřinu mě určitě chytí Věž.

Psi jsou protivní.

O dalším trhovním dnu sleduji z křoví bahnitou silnici, jenže *Fea* nedorazí. Ústřicové pláně zaplavila voda. Později Jitřenka spekuluje, že všechny ruce byly zapotřebí k hloubení odtokových struh k ochraně domovů. K ochraně Dítěte *Kzkavea*.

Stařena hádá, že Dítě je na lodi, venku na slané vodě, kde je v bezpečí před psy *Hapkui*, ale ne před plavci.

Věž mumlá, že od Věže *Kzkavea* bylo hloupé, že naučila Dítě *Hapkui* plavat.

Jenže i když Věž touží *Feinu* pokrevní linii ukončit, nemůže mě na takové misi riskovat, protože jsem pořád ještě Dítě.

Horečnatě doufám, že *Fea* a její Dítě neutonuly. A nejen proto, že se mi stýská po ústřicích. Až se moje Dítě narodí, to *Feaino* bude příliš staré na to, aby se s ním spřátelilo.

Ale *Feaina* vnučka bude ve správném věku.

* * *

„Dříve jsme pracovaly v dolech, než jsme začaly chovat dobytek,“ řekne Věž.

Stojíme naproti sobě bosky v ledově studeném prameni. Bystřina poskakuje a zurčí po kamení a odnáší s sebou k moři zemní a rituální oleje z mojí čistě umyté hlavy.

Odnáší zprávy o mojí ceremonii *Kzkavea*, tedy kdyby dokázaly rozpoznat její vůni v bažině. V žiletkové trávě. Na Ústřicových pláních.

Můžu dál růst. Legendy vypráví o bezdětných obryních, vyšších než stromy.

Můžu být vyšší než Věž, moje úhlavní sokyně. Ačkoli tvrdí, že nadešel čas nechat Děťství za sebou, je to jediná věc, kterou mi nemůže přikázat.

Čekám už tak dlouho, že jsem pozbyla veškerého pocitu naléhavosti. *Fea* povýšila na Věž už před dvanácti lety. Před celými deseti přežila záplavy. Ode dne, kdy se posadila na můj koš na tržišti, jsem ji neviděla.

Teď je mojí nejlepší kamarádkou Jitřenka, protože je jemná, laskavá a má veselý pohled na život i navzdory křečím v kyčlích a bolavým zubům, jenže až Stařena zemře, stane se Stařenou ona a bude nucena šeptat jed a děsit podle stovky let staré, neměnné tradice.

Dnes ráno jsem se hlavou otřela o překlad ve vchodu do výcvikového tunelu pro psy. Na jeho konci se nachází suchý hliněný příkop opevněný krví zapomenutých pokolení a s kamenným ostrůvkem uprostřed.

Cvičila jsem tam největšího, nejčernějšího, nejdivočejšího psa ze všech. Ne takového, který může mít potomky, nýbrž sle-

pou odnož evoluce zvanou samec. Narodil se v *kashwhzském* dole, kde mu daly jméno Tmář.

Věž nedokázala Tmáře ovládnout. Ani bičováním, ani hladověním si nezískala jeho respekt. Věž neví, jak se mi podařilo ho zkrotit, a já jí to nikdy nepovím.

Jeho tajemstvím je, že miluje ústřice stejně jako já.

Řekla jsem Dělnici, že potřebuji ústřice proto, abych naučila Tmáře zabíjet *Kzkavea*, proto jich pořídila celý pytel, aniž by o tom řekla Věži. Sladkovodní ústřice nejsou ani zdaleka tak chutné a rychle se kazí, jenže Tmář je tak miloval ještě víc. Stali se z nás kamarádi. Nikdy jsem na něj nevztáhla ruku.

Necvičím ho zabíjet *Kzkavea*. A ani proto, aby zabil Trhače a Rváče; ti senilní hlídači posli stářím už před lety. Je to hornický pes s drápy skoro stejně dlouhými, jako jsou ty mé. Byl vyšlechtěn k zachraňování Dělnic v dolech, když při zemětřesení dojde k závalům.

Vycvičila jsem Tmáře tak, aby uměl vyčenichat ústřice. Vyhrabat je, rozlomit a přinést mi je. Jakmile se stanu Věží, vypustím ho. Moje rodina si bude myslet, že mi přinese hlavy *Kzkavea*, a až se místo toho vrátí s tlamou plnou ústřic, budu se tak smát, až se rozpláču. Nebudou mě moct pokárat a o ústřice se nepodělím s nikým kromě svého psa.

Nejsem tak odevzdaná odpovědnému chování, jak jsem si myslela.

Blíží se okamžik transformace.

Když jsem se hlavou uhodila o strop tunelu, uvolněná hlína se sesypala na Tlučhubův hrob a odhalila kořínky kruhu ovocných stromů, které řídce obrůstají vrcholek Zeleného kopce.

Nyní je hlína smytá, vycházející slunce pozlácuje vodu v bystřině a Věž mi na hlavu a na ramena posazuje těžkou kamennou helmu bez otvorů pro oči.

Sotva unesu její tíhu. Uvnitř vládne děsivá tma. Vzduch brzy ztěžkne a zahřeje se.

„Umírám!“ zasípám a chytím okraj drápy, ale Věž mi srazí ruce stranou.

„Všechny jsme si ji musely nasadit,“ řekne Jitřenka a masíruje mi záda mezi lopatkami. „Všechny jsme přežily.“

„Vrať se v mysli zpátky do minulosti,“ nabádá mě Věž, „do časů, kdy spouštěčem pro novou generaci bylo Dítě příliš vysoké, než aby se vešlo do tunelů. Zhmožděná hlava a ramena tělu signalizovaly změnu. Modřiny a zatuchlý vzduch. Příliš mnoho příbuzných namačkaných na jednom místě, až skoro nemohly dýchat.“

„Moje hlava se už dotýká stropu tunelu,“ řeknu. „Nemůžeme to udělat postaru?“

„Takhle je to rychlejší,“ odvětví Věž. Slyším, jak šplouchá pryč vodou. Zvuk se rozléhá uvnitř helmy Božího mrknutí. Snažím se ji následovat, ale příliš se bojím, že spadnu po hlavě do bystřiny a utopím se v životodárné krvi své rodiny.

Jitřenka mě vezme za ruku. Cítím na rameni její dech.

„Byla jsi dobré Dítě, Wipwai,“ pošeptá mi a vede mě ven z bystřiny, jeden roztřesený krok za druhým. „Budeš lepší Věží než naše poslední dvě. Pozorně poslouvej. Když se narodilo mé milované Dítě, obětovala jsem stovku kusů dobytka a najala žoldáčky s noži až z *Kashwhzru*, aby ji ochránily před *Kzkavea*. Vyrostla rozmazlovaná a opečovávaná, a když její vlastní Děťství skončilo, vinila vlastní Dítě z toho, že ji sesadilo. Ve vzteku